

I slutet av juni 2008 återvände jag för tredje gången under detta år till området Maasai Mara i Kenya. Denna gång var huvudsyftet att delta vid en bröllopsceremoni och genom detta ytterligare fördjupa mig inom den kenyanska maasaikulturen.

Vid mitt besök i den lilla maasaibyn Orpopongi på den kenyanska savannen strax norr om Serengeti lovade jag i mars 2008 min vän maasaien Mbele att jag, som bröllopsgåva, skulle betala de sju kor som han måste överlämna till sin blivande frus far som "ersättning" för den blivande frun.

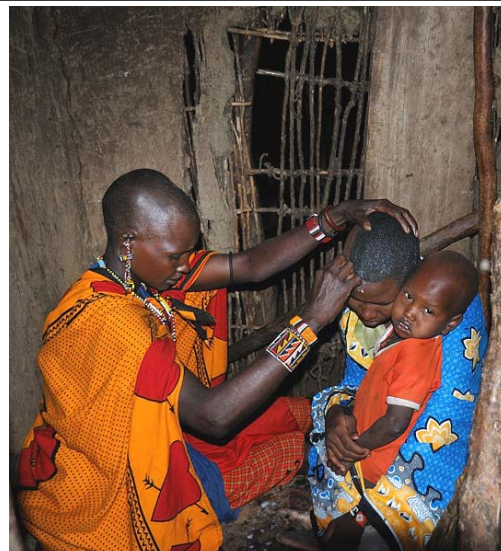
Den blivande frun kommer från ett fattigt hem och hennes far äger endast 9 kor därför sattes "priset" för henne till just sju kor. Hade hon kommit från en rik familj (läs en familj med många kor) hade priset varit betydligt lägre. Traditionellt ska en maasai ha 100 kor för att få gifta sig men förändringens vindar blåser även här i Maasai Mara så nuförtiden räcker det med att ha ca 50 kor för att "kvala in" för ett giftermål. En lämplig hustru från en annan klan än den egna väljs ut av mannens far. Skulle den blivande mannen vilja "tipsa" sin far om en lämplig/önskvärd fru skulle det anses som bevis på bristande respekt för fadern. Mbele vill som alla andra maasaimän ha många barn och hoppas att varje fru ska föda honom sex barn. Mbele är 35 år, hans första fru Nasha är nu 21 år och hans blivande fru är nyss 16 år fyllda. Han har två barn med sin första fru och är biologisk far till ytterligare två barn men dessa anses inte vara hans eftersom han inte är gift med mamman. Inom maasaikulturen är det accepterat att "låna" fruar av varandra under förutsättning att den man lånar av tillhör samma Age Set som man själv, dvs. att man är omskuren inom samma tidsperiod (en period är ca 10 år). Blir det barn som ett resultat av "lånet" tillhör inte faderskapet eller försörjningsplikten den biologiska fadern utan den äkta mannen.

Dagen innan bröllopet färgades Mbeles och hans bestmans huvuden röda av bestmannens mor Kesempe. Den röda färgen består av en blandning av djurfett och occra. Färgen måste sitta kvar under en vecka och får därefter endast tvättas bort i det lilla utrymme som är avsett för killingar och som finns i varje maasaihydda. När färgningen var utförd samlades byns åldermän samt Mbele och hans bestman i Mbeles mammas hydda. Väl inne i hyddan uttalades välsignelser inför den vidare färden till den blivande fruns by. Dessa välsignelser syftade till att välsigna färden till brudens by och skydda både deltagare och den ko som medfördes mot vilda djur. Färden till brudens by var ca 5 km och genomfördes till fots av Mbele, hans bestman, Mbeles halvbror och ytterligare två män samt en ko. Väl framme i brudens by överlämnades den medhavda kon till brudens far. Fadern hade redan två dagar tidigare fått sex kor, den ko som nu överlämnades var välsignad och utgjorde den resterande och slutgiltiga ersättningen för den blivande frun.

När kon var överlämnad gick Mbele och hans bestman in i brudens föräldrars hydda där även bruden själv fanns men befann sig i ett litet sidoutrymme för att inte synas. Brudgum och bestman får inte, enligt maasaikulturen, inträda i hyddan om inte bruden redan finns där. Bruden syntes inte till men hennes snyftningar hördes. Röken i den ca 10 kvadratmeter stora hyddan var tät och gjorde så ögonen tårades. Allt som är litet och kryper finns i en maasaihydda och efter en stund kryper det över hela kroppen. Efter ca 30 minuter var det dags för bruden att få huvudet rakat. Brudens mor tog fram en djurhud som lades ut direkt innanför hyddans ingång och där placerades bruden. En kvinna smorde in brudens redan korta hår med mjölk varefter allt hår rakades bort.

Brudgummen måste vid detta besök i byn besöka varje hydda i byn (10 - 15 hyddor) och i varje hydda dricka en blandning av varm mjölk, vatten, socker och minimalt med inhemskt thepulver. Övriga deltagare, byinvånare, grannar m.fl. dricker Maratina. Maratina görs av vatten, honung, socker och frukten från korvträdet alternativt med roten från Aloe Vera. Brygden luktar jäst och dricks med stor aptit av många maasaier vid ceremonier.

Efter ca tre timmar i olika hyddor återgick Mbele och hans bestman till brudens föräldrars hydda för att ta del av de råd och förmaningar som brudens far måste delge brudgummen kvällen innan bruden lämnar byn. Vid sitt tal till Mbele förkunnade fadern att dottern inte längre tillhör familjen och byn samt att den blivande mannen nu är skyldig att sörja för henne. Fadern talade även om för Mbele att han måste behandla henne väl och att han inte får slå sin nya fru med händerna eller med kraftigt tillhygge utan endast 'rappa till henne' med en tunn gren om det skulle behövas. Som traditionen kräver sov Mbele och hans bestman över i en hydda i brudens by

Bröllopsdagen inleddes med lång väntan men slutligen kom bruden ut och ställde sig gråtande i hyddans öppning. En av männen i byn hämtade grönt gräs som sedan lades ut framför hyddans öppning och stoppades i brudens skor. Därefter ställde sig samma man samt brudens far på varsin sida av hyddans öppning. De fyllde munnen med mjölk ur calabasser som de sedan spottade/lät rinna ut över brudens rygg innanför kläderna, på hennes fötter och över hennes huvud. Detta för att välsigna hennes utträde ur byn. De fortsatte att spotta och hälla ut mjölk framför henne på hennes väg ut ur byn. De båda männen bildade sedan ett "tak" av två shoka (det traditionella tygstycke som bärs av alla maasaimän) framför byns ingång/utgång varefter bruden sakta vandrade under "taket" och ut ur byn. Bruden får absolut inte

vända sig om eller titta bakåt under sin färd från byn. Väl framme i Mbeles by stannade bruden och mottogs av den nya byns kvinnor. Vissa av dem gick fram till bruden och skrattade åt henne medan andra kvinnor högljudt talade om för henne hur hon ska bete sig och hur hon ska uppföra sig. Några meter framför Mbeles mammas hydda stannade bruden varefter Mbeles familjemedlemmar (mor, bröder och tidigare fru) uppmanade bruden att ta ytterligare några steg mot hyddan och som belöning för detta gavs hon kor. Alla familjemedlemmar måste skänka varsin ko på detta sätt.

Väl inne i hyddan samlades Mbeles första fru, hans mor, och några äldre kvinnor för att hålla samma typ av tal och förmaningar till bruden som brudens far genomförde för Mbele den föregående dagen. Varken brudens föräldrar eller någon annan från hennes by får delta under den fortsatta ceremonin. Med sig från sin by hade bruden en plåtlåda med sina tillhörigheter (husgeråd, smycken och kläder) samt sju kalabasser, en för varje ko som betalades för henne. Sex av kalabasserna var tomma och bars av Mbele och hans bestman till Mbeles by medan den sjunde var fylld med mjölk och bars på ryggen av bruden själv.

Genast efter framkomsten till Mbeles by delade männen upp sig efter Age Set ("åldersgrupper" beroende på när de blivit omskurna) och grupperade sig på tre olika avskilda platser inom byn för att få sitta för sig själva och endast umgås med sina "bröder". Inom varje grupp började omedelbart intaget av drycken maratina och många blev rejält berusade. De yngre männen, som inte tillåts dricka alkohol, slaktade ett får och en get i den närbelägna bushen. Det kan tyckas konstigt att de inte blir sjuka pga. den totala avsaknaden av hygien vid dessa slaktplatser. Tarminnehållet rann ut över det som skulle ätas, flugorna dominerade luften, knivarna som används rengjordes genom att de spottade på dem och torkade av dem i gräset och det hela ägde rum i stekande solsken under lång tid. Det första som äts är getens lever som inte tillagas utan bara värms upp några minuter över elden, den får absolut inte vara genomstekt. Sedan dricks soppa tillagad av kokta delar och slutligen äts det kött som grillats. Inga maasaikvinnor har tillträde till denna plats eftersom män aldrig äter kött inför ögonen på kvinnor. När männen ätit klart lindade de in fårets lever (män äter aldrig fårlever) och mage i skinnet och överlämnade sedan "paketet" till kvinnorna som tillagade mage och lever samt fördelade det hela i mycket små bitar så det skulle räcka till var och en av kvinnorna. Kvinnornas kost består annars mest av mjölk och ugali, en stabbig gröt tillagad av vatten och majsmjöl. Maasaier äter inte grönsaker eller frukt.

Efter ytterligare några timmar var det dags för bruden att få sitt nya namn. Namngivningen utgör en egen procedur inom maasaikulturen. Män ur Mbeles Age Set samlades och diskuterade fram ett namnförslag under eftermiddagen. Namnet beslutades i Mbeles mammas hydda där Mbele, hans tidigare fru, representanter ur hans Age Set samt de äldsta kvinnorna fanns närvarande. De diskuterade högljuddt vad bruden skulle heta. När de väl enades om ett namn välsignades namnet av både män och kvinnor. Varken brudgummen eller någon av hans familjemedlemmar får delta i namnbeslutet. När bruden hade fått sitt namn efter ca en timme stod det klart att hon skulle bära namnet Noomali.

Den 16-åriga, nyligen omskurna, flickan har denna dag lämnat tryggheten i sina föräldrars by, fått en ny identitet och blivit äkta maka till en 20 år äldre man vilken hoppas att även denna fru ska föda honom sex barn. Enligt traditionen ska en nybliven fru under de kommande två åren dela hydda med sin svärmor för att under denna period lära sig sina sysslor och hur en hustru ska uppföra sig i olika situationer. Det åligger henne även att uppföra en hydda åt sig själv och sin nya familj.